

โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends From Thailand - FFT)

๑. ภูมิหลัง

๑.๑ โครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย (Friends From Thailand: FFT) เป็นแนวนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับต่างประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖^๑ ที่ได้เสนอให้มีการจัดส่งบุคคลในวัยหนุ่มสาวของไทยไปปฏิบัติงานพัฒนาในประเทศกลุ่มเป้าหมาย และคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ได้รับทราบและเห็นชอบผลการประชุมของคณะกรรมการฯ ดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑) เสริมสร้างบทบาทและภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ
- ๒) เสริมสร้างความสัมพันธ์และทัศนคติที่ดีในระดับประชาชนของประเทศคู่ร่วมมือ
- ๓) เสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาบุคลากรของไทยในการปฏิบัติงานในต่างประเทศ
- ๔) ขยายกลไกการให้ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของประเทศไทย (จากเดิมที่เคยดำเนินการในรูปแบบของโครงการ ทูต ผู้เชี่ยวชาญ และวัสดุอุปกรณ์)

๒. แนวทางการดำเนินงาน

๒.๑ กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะหน่วยงานดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการ ได้เริ่มโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทยตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ โดยระยะต้นมุ่งเน้นการจัดส่งอาสาสมัครไปปฏิบัติงานภายใต้โครงการพัฒนา (Development Project) ในพื้นที่ประเทศเป้าหมายร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ และได้จัดส่งอาสาสมัครคนแรกไปปฏิบัติหน้าที่สอนภาษาไทยภายใต้โครงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในเวียดนาม และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเริ่มมีการขยายไปสู่การจัดส่งอาสาสมัครไปปฏิบัติงานภายใต้คำขออนอกโครงการ (Individual Request) จากประเทศคู่ร่วมมือ ในสาขาที่เห็นชอบร่วมกัน

๒.๒ กระบวนการคัดเลือกอาสาสมัคร กรมความร่วมมือระหว่างประเทศประกาศรับสมัครอาสาสมัครเพื่อนไทยตามแผนงานโครงการที่เห็นชอบร่วมกันกับประเทศคู่ร่วมมือประจำปี โดยกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครที่สำคัญ ได้แก่ เป็นผู้มีสัญชาติไทย อายุระหว่าง ๒๑-๔๐ ปี สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้องมีความสามารถภาษาอังกฤษในระดับดี เป็นต้น และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคัดเลือกผู้สมัครที่เหมาะสม และจัดอบรมเตรียมความพร้อมก่อนไปปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งประสานงานกับประเทศคู่ร่วมมือและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อกำกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครให้เป็นไปตามข้อตกลงและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ ภารกิจหลักของอาสาสมัครเพื่อนไทยในการไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ ได้แก่

- ๑) สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานในประเทศคู่ร่วมมือตามที่เห็นชอบร่วมกัน
- ๒) ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการให้กับบุคลากรหน่วยงานผู้รับ
- ๓) สนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาในประเทศคู่ร่วมมือ เช่น ศึกษาจัดเก็บข้อมูล ประสานงาน
- ๔) แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับหน่วยงานต้นสังกัด ระดับท้องถิ่น/ประชาชน
- ๕) เผยแพร่วัฒนธรรมไทย

๓. ผลการดำเนินโครงการ ที่สำคัญ ได้แก่

๑) อาสาสมัครเพื่อนไทยที่ส่งไปปฏิบัติงานตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ - ปัจจุบัน รวมจำนวน ๑๖๒ คน (ชาย ๕๗ คน และหญิง ๑๐๕ คน)

๒) พื้นที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง (กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมา และเวียดนาม) และประเทศที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญในการให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการ เช่น ภูฏาน ศรีลังกา ติมอร์-เลสเต และประเทศในแอฟริกา (โมซัมบิก เบนิน เลโซโท)

๓) สาขาองค์ความรู้ในการจัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยไปปฏิบัติงาน

- สาธารณสุข อาทิ พยาบาล อนามัยชุมชน สาธารณสุขพื้นฐาน
- เกษตร อาทิ พืชไร่ พืชสวน เกษตรที่สูง ป่าไม้
- ฝีมือแรงงาน อาทิ ช่างเทคนิค
- การศึกษา อาทิ การสอนคอมพิวเตอร์ การสอนภาษาไทย

¹ เป็นกลไกที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน เพื่อพิจารณาแนวทางการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและวิชาการของไทยกับประเทศต่างๆ ทั้งนี้ การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ จัดเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๔๖

- การพัฒนาชนบท อาทิ การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
- การจัดตั้งองค์กรด้านการพัฒนา การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ทั้งนี้ ผลงานเชิงประจักษ์ของการจัดส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยเห็นได้จาก ในระดับทวิภาคี เริ่มมีบางประเทศขอรับการสนับสนุนอาสาสมัคร (Individual Request) เฉพาะทางในสาขาต่างๆ มากขึ้น และได้รับความชื่นชมจากหน่วยงานคู่ร่วมมือ และการกล่าวถึงในการหารือโอกาสต่างๆ ระหว่างผู้แทนไทยกับประเทศคู่ร่วมมือ อีกทั้งมีการเผยแพร่ในข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทอาสาสมัครเพื่อนไทยในสื่อของประเทศคู่ร่วมมือ และในระดับพหุภาคี มีส่วนส่งเสริม/ยกระดับบทบาทการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของไทยในกรอบสหประชาชาติ โดยเฉพาะการส่งเสริมความร่วมมือแบบใต้ - ใต้ (South – South Cooperation) และในองค์การอาสาสมัครแห่งสหประชาชาติ (UNV) ที่แสดงความชื่นชมบทบาทอาสาสมัครไทยในวาระต่างๆ อีกทั้งมีการเชิญอาสาสมัครไทยและผู้แทนกระทรวงฯ เข้าร่วมในกิจกรรมสัมมนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาสาสมัคร และปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น UNOSS Publication

๓. สถานะปัจจุบัน

ในปี ๒๕๖๓ ได้มีการส่งอาสาสมัครเพื่อนไทยไปปฏิบัติงานจำนวน ๓๖ คน ประกอบด้วย

- ๑) อาสาสมัครเพื่อนไทยนอกโครงการ (Individual Request) จำนวน ๑๔ คน (เวียดนาม ๕ คน เมียนมา ๔ คน ภูฏาน ๕ คน)
- ๒) อาสาสมัครเพื่อนไทยภายใต้โครงการพัฒนาต่างๆ จำนวน ๒๒ คน (เวียดนาม ๓ คน เมียนมา ๓ คน ภูฏาน ๒ คน สเปนลาว ๕ คน กัมพูชา ๒ คน เบนิน ๓ คน โมซัมบิก ๒ คน เลโซโท ๒ คน)

4. ทิศทางและแนวทางการดำเนินงาน ระยะ ๓ ปี (๒๕๖๔ – ๒๕๖๖)

กระทรวงฯ ได้เห็นชอบแนวทางในการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อขยายความร่วมมือด้านอาสาสมัครกับประเทศกำลังพัฒนาต่าง ๆ โดยให้ความสำคัญกับการขยายความร่วมมืออาสาสมัครเพื่อนไทยตามคำขอ (Individual Request- IR) ของหน่วยงาน/ประเทศคู่ร่วมมือในประเทศกำลังพัฒนาที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทย มีกรอบความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่อกัน และมี สอท./สภ. ประจำการเพื่อสามารถติดตามการปฏิบัติงานและดูแลความเป็นอยู่ของอาสาสมัครได้อย่างใกล้ชิด ในสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญจนเป็นที่รู้จัก รวมถึงเป็นการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างไทยกับประเทศคู่ร่วมมือ และด้านวัฒนธรรม โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาส่งอาสาสมัครไปปฏิบัติงานในเบื้องต้น ได้แก่ (๑) มีหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ ดูแลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (๒) พื้นที่ปฏิบัติงานเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยเดินทางสะดวก สอท. สามารถติดตามและดูแลอาสาสมัครได้อย่างทั่วถึง (๓) สาขาปฏิบัติงานชัดเจน (๔) การปฏิบัติงานของอาสาสมัคร เช่น การถ่ายทอดความรู้ด้านช่างเทคนิค/ผู้ช่วยการสอน/การฝึกอบรม การร่วมปฏิบัติงานเชิงเทคนิค ฯลฯ และ (๕) ระยะเวลาการปฏิบัติงาน (๑-๒ ปี)

ฝ่ายโครงการอาสาสมัครเพื่อนไทย
สำนักงานเลขาธิการกรม กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ
๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓